

MONARCHISTAS CURTIS YARVINAS PLIEKIA DEMOKRATIJA HARVARDO UNIVERSITETE

CURTIS YARVINAS debatuoja su prof. Danielle Allen apie demokratiją.

Iš kairės: Danielle Allen, moderatorius David Vega '24, ir Curtis Yarvin |

NUOTRAUKA: MAX J. KRUPNICK / HARVARD MAGAZINE

2025 m gegužės mėn. kontroversiškas kraštutinių dešiniųjų tinklaraštininkas Curtis Yarvinas atvyko į Kembridžą debatuoti su Harvardo politologe Danielle Allen. Tai buvo netikėta pora. Allen yra demokratijos tyrinėtoja ir šalininkė. Yarvinas nori pakeisti JAV vyriausybę monarchija. Allen yra viena iš 25 Harvardo universiteto profesorių – nusipelnusi aukščiausio apdovanojimo. Yarvinas leidžia „Substack“ su 60 000 prenumeratorių.

Nepaisant to, pora kartu lipo ant scenos prieš 110 studentų, absolventų ir vietos gyventojų. Renginys, vykęs Harvardo fakulteto klube, nebuvo organizuotas ar sankcionuotas universiteto. Vietoj to, leidybą koordinavo Yarvin leidykla „Passage Press“, padedama Harvardo *Johno Adamso draugijos* – konservatorių grupės, kuri specializuojasi bakalauro studijose. („Passage“, kuri save vadina „*alternatyva vis labiau uždarai šiuolaikinės pagrindinės leidybos pasaulėžiūrai*“, leidžia nebespausdinamus istorinių fašistų ir reakcionierių, taip pat šiuolaikinių kraštutinių dešiniųjų mąstytojų, tokių kaip Steve'as Saileris, šiuolaikinio rasių mokslo šalininkas, leidinius.)

Allen teigia, kad nekviestų Yarvin į „jokį akademinį forumą, už kurį būtų atsakinga“. „Harvard Magazine“ ji rašė: „Jo darbas nėra tokio lygio, kad atitiktų akademinis reikalavimus. Jame per daug istorinių klaidų ir sofistinių argumentų.“ (Ji pažymi, kad yra daugybė kitų konservatyvių intelektualų, „kurie dirba pagal daug aukštesnius standartus ir kuriuos mielai pakviestų.“) Tačiau ji buvo pasirengusi pasirodyti kartu su Yarvinu šiame lauko renginyje, kai to paprašė jos studentai.

Yarvino idėjos, nors ir marginalios bei siekiančios dėmesio, rado intelektualinį prieglobstį „Naujosios dešinės“ judėjime ir Baltuosiuose rūmuose. Viceprezidentas Vance'as užsiminė apie Yarviną, aptardamas vyriausybės **biurokratijos valymo poreikį**. Valstybės departamento pareigūnas Michaelas Antonas kalbėjosi su Yarvinu apie „Amerikos Cezario“ **įgalinimą**. O Trumpo rėmėjas **Peteris Thielis**, kuris buvo vienas iš „PayPal“ ir „Palantir Technologies“ įkūrėjų, pavadino Yarviną „galingu“ istoriku. Allen „nustebusi pono Yarvino įtaka, net ir tarp Harvardo koledžo studentų“, pažymėdama, kad Harvardo bakalauro studentas buvo vienas pirmųjų DOGE darbuotojų. Allen tęsė: „**Manau, kad žmonės turi suprasti Yarvino argumentą, tiek tai, ką žmonės suvokia kaip jo patrauklumą, tiek jo klaidas, kurios yra gilios.**“

Nors renginys vyko „Harvardo miestelyje“, jis atrodė kaip Yarvino namų teritorija. Kai kurie dalyviai laikė Yarvino knygos, kuri buvo parduodama renginyje, kopijas. Prieš renginį Allen pasitarė su keletu studentų ir patarėjų salės šone; po to Yarvinas laikėsi lyg teismo posėdyje, apsuptas dviejų dešimčių smalsių pašnekovų. Allen išliko gana stoviška; Yarvinas provokavo auditoriją juoktis ir žaismingai žaidė su savo plaukais. Vyrų buvo daug daugiau nei moterų, ir Allen buvo viena iš nedaugelio spalvotųjų.

Pokalbyje, kurį moderavo Johno Adamso draugijos narys Davidas Vega (2024 m. laida), daugiausia dėmesio skyrė dviem klausimams, kuriuos Allen žurnalui „Harvard Magazine“ sakė sukūręs Yarvinas, bet pakeitęs iš pradžių sutartas temas prieš renginį.

Pirmasis klausimas buvo „**Išspręsta: ilgalaikį mūsų visuomenės stabilumą ir klestėjimą geriau užtikrina sutelkta vykdomoji valdžia nei demokratinės institucijos**“. Abu kalbėtojai sutiko, kad Amerikos demokratijoje yra didelių problemų. Tačiau kiekvienas iš jų labai skirtingai įsivaizdavo kelią į taisymą.

Allen demokratiją apibūdino kaip „šeimos paveldėjimo klausimą“, pažymėdama, kad ji yra kilusi iš aktyvisčių, gynusių moterų ir afroamerikiečių teises. „Jie tikėjo, kad įgalinimas yra žmogaus klestėjimo ir gerovės pagrindas“, – sakė ji. Nors Allen ir jos broliai bei seserys klestėjo, kai kurie jos pusbroliai kentėjo nuo ginkluoto smurto, piktnaudžiavimo narkotinėmis medžiagomis ir įkalinimo. Maždaug 2009 m. ji pradėjo nerimauti, kad Amerikos demokratija nepateisina savo pažadų. Todėl ji pradėjo siekti reformų, iš pradžių baudžiamosios teisės, o dabar ir politinių partijų sistemos srityje. (Buvusi Masačusetso gubernatoriaus kandidatė, ji nori panaikinti partijų pagrįstą pirminių rinkimų sistemą, kuri, jos teigimu, mažina gyventojų bazę ir suteikia galių politinėms partijoms, o ne plačiajai visuomenei.)

Allen mano, kad vienintelė valdymo sistema, galinti apsaugoti individualią laisvę, yra demokratija. Ji teigė, kad Yarvin tiki, jog norint „turėti visuomenę, kuri tarnautų žmonėms“, reikia „absoliučių monarchų, kurie veiktų tikėdami rasine hierarchija“. Tačiau ji paneigė istoriją, kuria buvo grindžiamos Yarvin teorijos. „Netiesa, kad autokratijos per visą istoriją davė žmonėms gero. Jos nuolat pažeidinėjo laisvę.“

Savo atsakyme Yarvinas apibūdino savo vaikystę kaip „vadinamąją giliają valstybę“. Jo tėvas, motina ir patėvis dirbo vyriausybėje arba su ja susijusioje srityje. Jis sakė: „**Kai stebėjau šios sistemos užkulius iš vidaus, neatrodė, kad tai turi daug bendro su tokiomis abstrakcijomis, apie kurias kalba profesorė Allen.**“ Jis atmetė Allen 2023 m. knygą „Teisingumas demokratijos priemonėmis“ kaip „islamo istorijos kūrinį, kurį parašė musulmonas...Tai žmogus, kuris visiškai tiki sistema, kurią ji aprašo.“ Yarvinas dažnai atmesdavo Allen argumentus kaip „abstrakcijas“.

Yarvinas teigė, kad Allen demokratijos apibrėžimas apima daugybę neapčiuopiamų bruožų ir vertybių, kurios gerokai viršija vien rinkimų rengimą. Jis pridūrė, kad **Amerikos vyriausybė nėra panaši į demokratiją, pažymėdamas, kad dabartiniai Atstovų Rūmų nariai 98 procentais atvejų laimi perrinkimus. Jis apibūdino tą organą kaip „buferį nuo demokratijos“.**

Allen sutiko, kad Kongreso kadencija yra didelė problema, tačiau nesutiko, kad demokratijos atsisakymas yra tinkamas atsakas. „Ponas Yarvinas iš tikrųjų užduoda klausimus apie inžineriją. Ir taip, mes turime daugybę inžinerinių patobulinimų, kuriuos galėtume pasiūlyti savo demokratijai“, – sakė Allen. Pasak

jos, dviejų kalbėtojų nuomonės skiriasi, ar atsakymas yra „režimo pakeitimas neatskaitingų generalinių direktorių monarchų – Trumpo ir Musko – link, ar mūsų demokratijos atnaujinimas“.

Pokalbiui tęsiantis, Yarvinas dalijosi ilgais šalutiniais pasakojimais ir minėjo filosofus bei istorikus. Jis du kartus aptarė šimpanzes ir ankstyvuosius žmones – pirmą kartą kaip įgimtą žmogaus noro dominuoti kitiems įrodymą, o vėliau kaip įgimtos žmonių lygybės paneigimą. Allen retai gilinosi į konkrečias Yarvino istorijas, tačiau abejojo jo Aristotelio interpretacija.

ANTROJE VAKARO PUSĖJE pranešėjai diskutavo tema:

„Nutarta: Harvardo elito formavimo modelis, pagrįstas ginčijama nuopelnų ir lygybės pusiausvyra, kenkia politinių ir kultūrinių sistemų, kurias vėliau formuoja jo absolventai, demokratiniam teisėtumui“.

Yarvinas rašė ir kalbėjo apie būtinybę sunaikinti Harvardą; Allen pripažįsta, kad Harvardas turi trūkumų, tačiau mano, kad ši institucija yra esminė Amerikos demokratijos dalis ir verta reformos.

Yarvinas teigė, kad žinių rinkimo procesas nukrypo nuo tiesos siekimo. Užuo**t** buvusi „darviniška“ idėjų rinka, kurioje išliks stipriausi, moksle dominuoja „dotacijų kultūra“, – sakė jis, – kai tyrėjai atlieka bet kokius tyrimus, kurie užtikrins tolesnį laboratorijų finansavimą. Jis konkrečiai kritikavo virusologijos sritį, kuri, jo teigimu, sukūrė ir vėliau nuslėpė COVID-19 virusą. Jis teigė, kad reaguodami į 1896 m. Williamo McKinley išrinkimą, profesoriai prisiėmė atsakomybę už vyriausybės funkcijas ir vykdė „neatskaitingą viešąją politiką“, kuri netarnavo šaliai. Allen neigė, kad profesoriai valdo šalį, „nes akivaizdu“, – juokavo ji. Ji užginčijo Yarvin mintį, kad pliuralizmas ir „veritas“ negali egzistuoti kartu. „Apskritai“, – sakė ji, – „profesoriai nėra atsakingi, bet patirtis ir įprastos žinios...gali gerai veikti kartu, kai sukuriame tinkamas struktūras, kurios jas sujungia.“

Baigdamas Yarvinas teigė norintis, kad Harvardas „atsinaujintų“, o mokslo sritis nebebūtų „filtruojama siekiant galios ar imperijų kūrimo, o ne siekiant tikrovės“. Savo baigiamojoje kalboje Allen paneigė Yarvin istorinę analizę, šį kartą remdamasi komentarais apie Hitlerį ir Staliną. Ji teigė, kad „absoliuti monarchija nėra kelias į laisvės apsaugą“. Ji teigė, kad nusivylimas dabartine sistema nepateisina jos griovimo. „Mums reikia

renovacijos savo universitetuose. Mums reikia renovacijos savo demokratijoje. Tačiau abiem atvejais **turėtume absoliučiai išsaugoti žmogaus laisvės pagrindus.**“

Pusantros valandos po debatų pabaigos dalyviai dar ilgai leido laiką, bendravo vieni su kitais ir su Yarvinu. Nors kai kurie žmonės, įskaitant „The Guardian“ rašytoją, baiminosi, kad tokie debatai padės „įtraukti Yarvin idėjas“, dalyvavę studentai manė, kad Yarvin idėjos jau yra žinomos. Sutikdama kalbėti, pasak Aidano Fitzsimonso (2025 m. laida), Allen pademonstravo „savo atsidavimą tikrai nuomonių įvairovei ir liberaliam diskursui“.

Yarvin atvykimas į universiteto miestelį suteikė galimybę susipažinti su konservatizmo tipu, kuris populiarus Jungtinėse Valstijose ir jų vyriausybėje, bet paprastai nėra būdingas universiteto miesteliui. „**Yra priežastis, kodėl jo idėjos nėra populiarios universiteto miestelyje arba nėra užrašytos ar kilusios iš Harvardo profesorių**“, – sakė moderatorius Davidas Vega (2024 m. laida). „Jis labai priešinas šiai institucijai.“

Kai kurie studentai nusivylė, kad **pranešėjai tiesiogiai nepaneigė vienas kito idėjų, ir teigė, kad renginys labiau priminė lygiagrečius pokalbius nei debatus.** Magistrantas, kurio noras dirbti vyriausybėje privertė jį dvejoti viešai skelbiamu savo susidomėjimu antidemokratinio disonantu, apibūdino Yarvin kaip „nuoširdžiausią intelektualinę to, kas šiuo metu vyksta vyriausybėje, interpretaciją“ ir tikėjosi, kad Allen „suplėšys jo prielaidas į skutelius“. Jis tęsė: „Pasakykite man, kad mano tikėjimas individualiomis teisėmis iš tikrųjų yra geras dalykas, duodantis gerų rezultatų. Deja, to negavau.“

Yarvino polinkis kritikuoti demokratiją ir liaupsinti autoritarizmą, kai kuriuos studentus paliko nepatenkintus. Fitzsimonsas, kuris dalyvauja Alleno seminare „Teisingumas demokratijos priemonėmis“, tikėjosi išgirsti, „**kad galbūt autoritarizmas turi tam tikrų dorybių**“, – sakė jis. „**Aš neišgirdau jokių autoritarizmo dorybių.** Viskas, ką girdėjau, buvo kritika apie COVID ir Harvardą, su kuria sutiko Danielle ir kurią gali išsakyti kiekvienas. Man tai atrodė bailiai. Atrodė, kad jis nesusijęs su pagrindine prielaida, o ji – susijusi.“

PER PASTARUOSIUS KELERIUS METUS Harvardas instituciškai daugiausia dėmesio skyrė „intelektualiniam gyvybingumui“, siekdamas sukurti aplinką, kurioje būtų galima nagrinėti įvairius įsitikinimus. Tam

tikra prasme pirmadienio debatai buvo šio principo pavyzdys, supriešinantys dvi labai skirtingas idėjas viena su kita. Tačiau tuo pačiu metu renginys buvo slaptas, vyko mažoje erdvėje ir buvo saugomas keliolikos universiteto policijos pareigūnų. Kaip atrodo diskurso ateitis Harvarde?

<https://www.harvardmagazine.com/2025/05/danielle-allen-curtis-yarvin>